

Red flags în contabilitate: rolul semnalelor de avertizare în investigarea criminalistică

Prof. univ. dr. Robert–Aurelian ȘOVA^a, prof. univ. dr. Adriana Florina POPA^b

^{a, b} Academia de Studii Economice din București

E-mail autor corespondent: adriana.fp@gmail.com

Abstract

Accounting is a dynamic field, marked by continuous development and diversification of the range of services offered, as a result of the evolution of business models, based on economic, cultural, and technological factors, as well as the accelerated process of digitalization. At present, alongside the traditional services, there are also new ones, such as integrated reporting, anti-money laundering measures, digital reporting, or forensic accounting. It is on this latter type of service that we will focus our attention, starting from its role as a tool for risk management and mitigation, which is vital for any organization. We will identify the role of the professional accountant in this process and provide an example, based on a fraud scheme, of the ways in which early red flags can be detected.

Keywords: professional accountant, forensic accounting, economic and financial crimes, red flags

Termeni-cheie: profesionist contabil, contabilitate criminalistică, infracțiuni economico-financiare, semnale de avertizare

Clasificare JEL: M40, M41, M49, K13

To cite this article: Șova, R.–A., Popa, A.F. (2025), *Red flags în contabilitate: rolul semnalelor de avertizare în investigarea criminalistică*, CECCAR Business Review, N° 10, pp. 10–22, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2025.10.02>

➔ Introducere

Contabilitatea criminalistică este o subdisciplină specializată a domeniului contabilității având ca obiect investigarea sistematică a înregistrărilor contabile, a tranzacțiilor financiare și a documentelor justificative în scopul obținerii și furnizării de probe relevante pentru procedurile judiciare sau pentru alte contexte oficiale. Această activitate urmărește identificarea faptelor și a consecințelor lor care pot genera conflicte și litigii între entități, unele dintre ele fiind susceptibile de a fi încadrate ca infracțiuni de natură economico-financiară. Practic, prin efectuarea unei examinări detaliate a înregistrărilor contabile, a tranzacțiilor financiare și a procesului de reconciliere a conturilor, contabilii criminaliști pot identifica activități frauduloase, deturnări de fonduri, operațiuni de spălare a banilor, precum și alte infracțiuni de natură economico-financiară (Bobitan și Dumitrescu, 2024).

În literatura de specialitate sunt identificate mai multe categorii de fraudă, precum însușirea necuvenită de active, fraudă în situațiile financiare și corupția (Kranacher și Riley, 2023). Această clasificare are la bază

arborele fraudei, conceput în anul 1996 de dr. Joseph T. Wells, fondatorul și președintele Association of Certified Fraud Examiners (ACFE). Acesta reprezintă un instrument consacrat pentru clasificarea principalelor tipuri de fraudă, care și-a demonstrat relevanța de-a lungul timpului. Arborele fraudei facilitează înțelegerea fenomenului fraudulos prin delimitarea sa în funcție de tipul schemei utilizate — însușirea necuvenită de active, corupția și fraudă în raportările financiare, precum și în funcție de subcategoriile aferente fiecărui tip. Fiecare categorie de fraudă implică elemente specifice necesare pentru comiterea și disimularea acesteia, ceea ce permite orientarea procesului de detectare către identificarea indiciilor probabile și adaptarea corespunzătoare a investigației.

Semnalele de avertizare (*red flags*) reprezintă indicii sau semne ce pot fi considerate *amprentele* unei fraude (Korauš *et al.*, 2019). Asemenea amprentelor lăsate la locul unei infracțiuni, fraudele lasă în urmă semne detectabile. Conform studiului realizat de Kassem și Hegazy (2010), acestea contribuie la îmbunătățirea capacității de a detecta raportările financiare frauduloase. Ele pot lua diverse forme, precum anomalii contabile, tranzacții sau evenimente neexplicate, elemente neobișnuite în cadrul unei tranzacții, modificări ale comportamentului unei persoane ori caracteristici asociate frecvent cu fraude cunoscute — fie individuale, fie aparținând unui grup de scheme.

Expertul contabil criminalist are și rolul de a dezvolta semnale de avertizare eficiente pentru a reduce cazurile de fraudă din organizațiile de afaceri la nivel mondial (Abdullahi și Mansor, 2015).

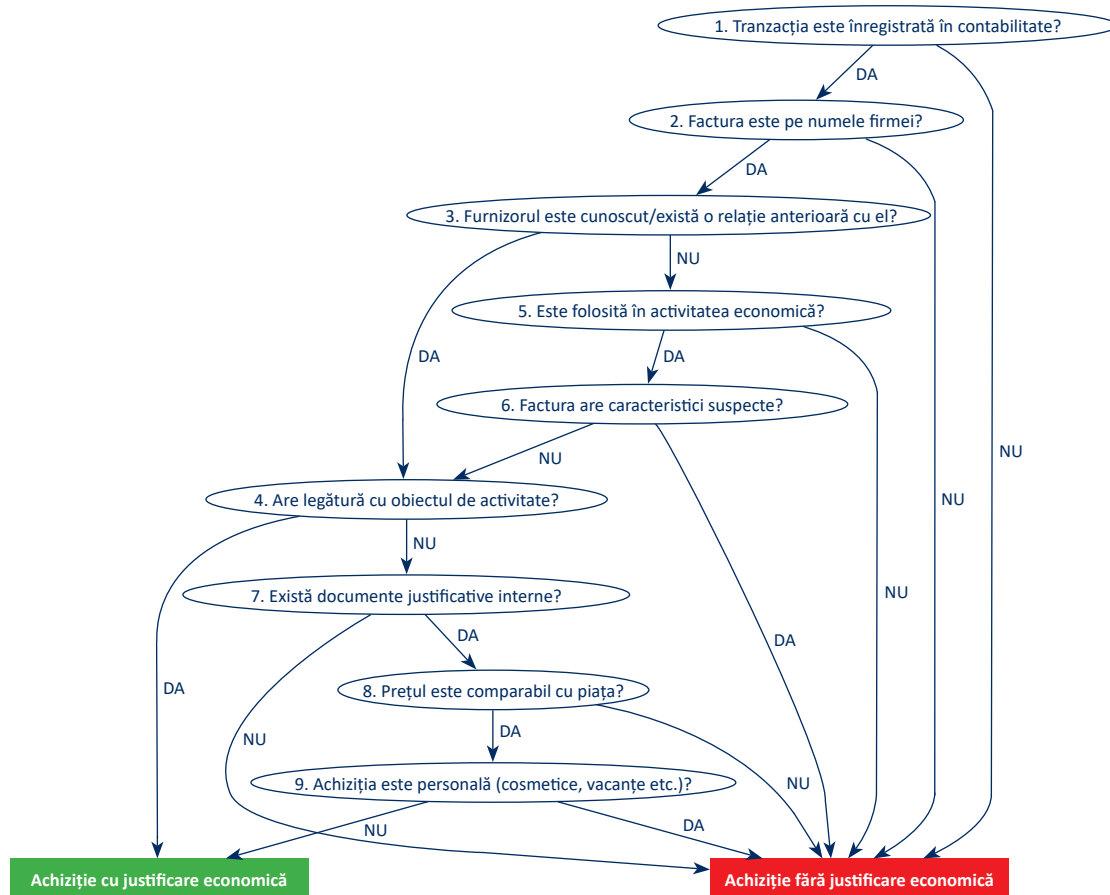
O analiză riguroasă a schemelor de fraudă realizată în corelație cu modelul triunghiului fraudei poate ajuta la identificarea indiciilor relevante. Acesta este și obiectivul nostru — să scoatem în evidență rolul semnalelor de avertizare pornind de la triunghiul fraudei și alegând o situație particulară. În acest sens, pentru exemplificare am ales din ramura *Însușirea necuvenită de active*, categoria *Plăți frauduloase*, o schemă de fraudare cu facturi de achiziții personale, respectiv pe cea care implică achizițiile personale de către angajați/administratori decontate fraudulos din fondurile companiei ca și cum ar fi fost achiziții în interesul firmei. Astfel de exemple pot viza bunuri precum telefoanele, laptopurile, produsele electrocasnice etc.

Termenul **contabilitate criminalistică** se referă la o abordare cuprinzătoare a investigării fraudelor care include atât prevenirea acestora, cât și analiza mecanismelor și controalelor antifraudă (Ahmad, 2016). În acest context, profesionistul contabil poate fi implicat în două etape, respectiv:

- etapa de detectare, în care semnalele de avertizare au un rol foarte important;
- etapa de prevenție, care se bazează pe sisteme de control intern concrete și mecanisme contabile sau procedurale clare ce pot semnaliza fraudă cu achiziții personale.

În **etapa de detectare**, un rol important îl au aceste semnale de avertizare care fac obiectul discuției noastre. Un ultim aspect al unui program eficient de descurajare a fraudei impune ca organizația să reacționeze adecvat la simptomele de fraudă, semnalele de alarmă, indicațiile de fraudă și la alte semnale de avertizare timpurii.

Un prim pas în această etapă este cel al clasificării tranzacțiilor ca având sau nu un scop economic. În acest sens poate fi utilă folosirea unui arbore decizional care să conducă, printr-o succesiune de întrebări, la încadrarea unei operațiuni economice în una dintre cele două categorii: cu scop economic sau cu scop personal.



Arborele decizional privind clasificarea tranzacțiilor
cu scop economic sau cu scop personal

Sursa: Proiecție proprie

Tipurile de *red flags* care pot fi utilizate în etapa de detectare sunt cele legate de bugetele, documentele, angajații, partea operațională și furnizorii companiei. Acestea vor fi detaliate în continuare.

✓ **Red flags legate de bugetele companiei** pot fi identificate în situații precum:

- depășiri inexplicabile ale bugetului aprobat (cheltuieli peste limitele aprobate, fără justificare clară), utilizarea completă sau frecventă a bugetului într-o perioadă scurtă (de exemplu, bugetul trimestrial este epuizat în prima lună) sau buget de marketing dublat brusc fără campanii noi;
- bugete vagi sau necorelate cu activitatea: bugete fără obiective clare sau linii bugetare vagi ce permit achiziții larg interpretate (de exemplu, „alte cheltuieli”, „diverse”) sau cheltuieli care nu au legătură cu activitatea reală (achiziția de telefoane mobile într-o firmă de producție fără funcție de vânzări);
- active cumpărate, dar neutilizate sau imposibil de localizat în firmă: frecvența mare a achizițiilor de același tip (de exemplu, mai multe laptopuri noi într-o perioadă scurtă fără angajați noi);
- achiziții frecvente exact sub plafonul de aprobare (cumpărături repetate de 4.999 lei, în condițiile în care limita internă este de 5.000 lei);
- folosirea bugetului altui departament (gadgeturi cumpărate utilizând bugetul pentru training sau responsabilitatea socială, laptopuri personale achiziționate folosind bugetul departamentului de IT fără să se cunoască utilizatorii);

- achiziții la final de an pentru a „consuma bugetul”, fără nevoi reale, doar pentru a nu „pierde banii”;
- lipsa aprobărilor sau aprobări primite de la persoane neautorizate ori de la cele care sunt și beneficiarii reali.

✓ **Red flags referitoare la documente** pot fi identificate în situații precum:

- facturi de la furnizori nespecifici pentru activitatea firmei (de exemplu, magazine de electronice pentru o firmă agricolă);

- lipsa detaliilor despre scopul achiziției sau descrieri generice pe factură („produse diverse”, „electrocasnice”);

- facturi care nu sunt însoțite de avize de expediție, contracte sau comenzi ferme;

- facturi emise în weekenduri sau în zilele libere legale, atunci când de regulă compania nu operează;

- sume rotunde, neobișnuit de mari, fără justificare logică.

✓ În ceea ce privește tipurile de **red flags existente la nivel de angajați**, acestea pot consta în:

- angajați care solicită frecvent deconturi fără aprobarea prealabilă sau fără justificări clare;

- colaborarea frecventă a aceluiași angajat cu același furnizor (riscul de favoritism/înțelegeri);

- adoptarea unui stil de viață vizibil peste nivelul venitului cunoscut al angajaților;

- angajați care refuză verificările/auditurile interne sau care înregistrează întâzieri repetate în ceea ce privește furnizarea documentelor.

✓ **Red flags operaționale** includ:

- lipsa unei politici clare privind aprobarea achizițiilor și deconturilor;

- neconcordanțe între stocurile fizice și cele scriptice (bunuri achiziționate, dar lipsă din inventar);

- utilizarea unor coduri privind bugetul sau proiectul incorecte pentru a ascunde achizițiile personale;

- lipsa verificării independente a facturilor (nu există controlul intern al achizițiilor, verificarea facturii din SPV cu documentul de recepție, factura/avizul specifice gestiunii).

✓ **Red flags în relația cu furnizorii** apar atunci când:

- există furnizori noi introduși de angajatul suspect fără verificări prealabile;

- există facturi repetate pentru aceleași produse într-un interval scurt de timp;

- se constată neconcordanțe între datele furnizorului de pe factură și cele din surse oficiale — ANAF, ONRC (CUI invalid, adrese fictive, coduri CAEN neconforme — achiziții de la firme care nu sunt autorizate etc.).

Anumite conturi contabile sunt o sursă utilă de posibile semnale de avertizare privind existența fraudei, câteva exemplificări fiind prezentate în tabelul următor.

Tabelul 1. Conturi contabile ce oferă semnale de avertizare privind existența fraudei

Cont	Red flag specific
301 „Materii prime” 302x „Materiale consumabile”	Achiziții fictive de materii prime și materiale, care nu ajung în stoc — NIR-uri ne semnate de gestionar
303 „Materiale de natura obiectelor de inventar”	Achiziții de electronice personale ascunse tratate ca obiecte de inventar — lista obiectelor de inventar
371 „Mărfuri”	Intrări fără ieșirile corespunzătoare (prin vânzări, consum)
401 „Furnizori”	Facturi multiple cu valori mici, recurente de la același furnizor sau decontări repetate ori nejustificate către anumiți furnizori
473 „Decontări din operațiuni în curs de clarificare”	Este folosit drept cont de tranzit pentru sumele neclare.

Cont	Red flag specific
542 „Avansuri de trezorerie”	Deconturi înregistrate pentru achiziții nejustificate (deconturi personale mascate)
604 „Cheltuieli privind materialele nestocate”	Achiziții de electronice personale ascunse

Sursa: Proiecție proprie

În același scop pot fi folosiți și anumiți indicatori financiari și o serie de analize contabile sugestive. În tabelul următor sunt prezentate exemple în acest sens.

Tabelul 2. Indicatori financiari ce oferă semnale de avertizare privind existența fraudei

Indicator	Red flag specific
Creșterea disproporționată a conturilor aferente materiilor prime și materialelor față de cele aferente producției vândute, în curs de execuție sau realizate	Achiziții fără reflectarea în activitatea curentă (producție)
Scăderea rotației stocurilor în timp ce achizițiile cresc	Stocuri fictive sau pierderi neraportate; bunurile achiziționate nu intră în realitate în stocuri
Proporția cheltuielilor administrative raportată la totalul cheltuielilor variază pe perioade scurte de timp.	Indică „umflarea” costurilor operaționale.
Creșterea nejustificată a contului 542 „Avansuri de trezorerie”	Angajați care decontează cheltuieli fără o justificare clară
Analiza furnizorilor noi	Furnizori cu recurență mare și justificări slabe introduși de anumiți angajați
Diferențe între inventarul fizic și cel scriptic	Bunuri decontate care lipsesc din punct de vedere fizic

Sursa: Proiecție proprie

Menționarea actelor normative relevante este esențială în procesul de identificare a semnalelor de avertizare a fraudei, întrucât acestea stabilesc cadrul legal, standardele de raportare și obligațiile privind conformitatea, oferind astfel repere obiective pentru recunoașterea abaterilor și a indiciilor ce pot semnaliza comportamente frauduloase. Prin urmare, integrarea acestor referințe normative în practicarea contabilității criminalistice permite nu doar identificarea mai rapidă a neregulilor, ci și documentarea lor potrivit standardelor probatorii necesare în investigațiile judiciare.

Tabelul 3. Acte normative relevante pentru identificarea semnalelor de avertizare privind existența fraudei

Act normativ	Secțiune	Relevanță
Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare	Art. 25 (Cheltuielile deductibile)	Doar cheltuielile efectuate în scopul activității economice sunt deductibile.
Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, cu modificările și completările ulterioare	Secțiunea privind recunoașterea activelor	Impune criterii clare pentru recunoașterea activelor și tratamentul contabil al bunurilor.

Act normativ	Secțiune	Relevanță
Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare	Art. 10 și 11	Obligă la reflectarea fidelă în contabilitate a operațiunilor și la păstrarea documentelor justificative.
Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare	Art. 39 și 254	Detaliază drepturile și obligațiile salariaților, inclusiv răspunderea patrimonială pentru prejudiciile aduse angajatorului.

Sursa: Proiecție proprie

Un alt mod de abordare este stabilirea unui sistem de *red flags* pornind de la tranzacțiile contabile. Acesta este un sistem integrat ce vizează contabilitatea (monitorizează tranzacțiile financiare și achizițiile), fluxul de numerar (urmărește plățile și încasările în numerar) și fluxul de bunuri (verifică mișcările și nivelurile stocurilor).

✓ **Red flags privind contabilitatea** fac referire la:

A. Indicatorii contabili și operaționali suspecti, așa cum sunt exemplificați mai jos.

Tabelul 4. Indicatori contabili suspecti folosiți ca semnale de avertizare privind existența fraudei

Red flag	Descriere	Exemple
Valori mici recurente în conturile 301, 302, 303, 604	Fragmentarea achizițiilor	Trei facturi în valoare de 480 lei pentru „electrocasnice”
Creșterea bruscă a soldului contului 542	Deconturi nejustificate	Un angajat cu cinci deconturi în două săptămâni
Folosirea excesivă a contului 473	Utilizarea drept cont de tranzit	Factură înregistrată fără NIR sau recepție

Sursa: Proiecție proprie

B. Situațiile disproporționate între conturi, ce includ cazuri precum: cheltuielile de exploatare cresc cu 20%, dar nu sunt reflectate în producție/stocuri; ponderea costului cu materiile prime și materialele nu este evidențiată în totalul vânzărilor; stocurile sunt în creștere în condițiile în care vânzările sau consumurile rămân constante.

✓ În ceea ce privește **red flags legate de fluxul de numerar**, acestea includ:

A. Anomaliile privind plățile, așa cum sunt exemplificate mai jos.

Tabelul 5. Anomaliile privind plățile utilizate ca semnale de avertizare privind existența fraudei

Red flag	Descriere	Mecanism de control
Plăți în numerar sau transferuri urgente către furnizori nerecurenți	Abaterea de la procedura standard	Se verifică plățile ce depășesc 5.000 lei către furnizorii fără istoric.
Plata unor facturi fără comandă aprobată	Achiziții personale mascate	Se compară ordinele de plată cu comenzile înregistrate.
Lipsa corelației dintre valoarea facturii și livrarea efectivă	„Umflarea” artificială a sumelor facturate	Se controlează corespondența factură–NIR sau inventar.

Sursa: Proiecție proprie

B. Fluxurile de numerar suspecte, precum creșterea plăților către furnizori atunci când există angajați aflați în relații personale (de exemplu, soți, rude), plățile repetate către furnizori cu conturi bancare în afara țării, deși activitatea este locală.

✓ **Red flags legate de fluxul de bunuri** pot fi semnalate prin următoarele tehnici:

A. Controlul stocurilor și al recepției, exemplificat astfel:

Tabelul 6. Controlul stocurilor și al recepției pentru identificarea existenței fraudei

Red flag	Descriere	Mecanism de control
Recepții făcute fără aviz sau NIR	Bunuri care nu ajung fizic în firmă	Obligativitatea existenței NIR-ului semnat
Produce livrate la adrese personale	Fraude personale	Se verifică dacă adresa de livrare este aceeași cu adresa sediului social.
Discrepanțe între NIR și ERP	Tranzacții manipulate	Se reconciliază lunar stocurile și înregistrările din contabilitatea financiară.

Sursa: Proiecție proprie

B. Verificarea fizică a bunurilor, ce poate duce la concluzii privind existența de bunuri achiziționate care nu pot fi localizate din punct de vedere fizic (lipsă la inventar) sau utilizarea unor obiecte de inventar de către angajați în scopuri personale, nu pentru firmă.

Integrând toate aceste semnale de avertizare într-un sistem logic (matrice de risc), putem obține următoarea situație:

Tabelul 7. Matricea de risc privind existența fraudei

Sursă	Red flag	Ațiune recomandată
Contabilitatea	Achiziții de stocuri fără recepție	Verificarea documentară și fizică
Fluxul de numerar	Plăți în numerar ce depășesc 5.000 lei	Alertă automată plus verificarea plății
Gestiunea stocurilor	Bunuri lipsă la inventar	Întocmirea unui raport privind incidentul și recuperarea prejudiciului
Deconturile	Trei sau mai multe deconturi într-o lună	Solicitarea de justificări suplimentare
Adresa de livrare	Livrare la o adresă diferită de cea a sediului	Blocarea decontului și anchetă internă

Sursa: Proiecție proprie

Exemplu: Autoturism dat în folosință externă

1. Autoturismul apare la mijloace fixe, dar nu este asociat cu nicio activitate economică.

Contul în care este înregistrat: 2133 „Mijloace de transport”

Red flag: Autoturismul este înregistrat ca activ, dar nu apare în consumurile de combustibil interne și/sau nu are asociate foi de parcurs.

Indicator: Autoturismul apare în contabilitate, dar nu există trasabilitate în activitatea firmei cu privire la el.

2. Cheltuieli recurente (combustibil, RCA, reparații) fără corespondență cu activitatea firmei

Conturile implicate: 6022 „Cheltuieli privind combustibilii”, 611 „Cheltuieli cu întreținerea și reparațiile”, 624 „Cheltuieli cu transportul de bunuri și personal”

Red flag: Sunt înregistrate cheltuieli lunare constante, deși firma nu are activitate pe teren și/sau nu are angajați mobili și/sau nu are venituri generate prin deplasări.

3. Lipsa oricărui contract în dosarul fiscal sau în registrul mijloacelor fixe

Se verifică dacă există un contract de comodat sau de închiriere asociat cu acel autoturism.

Red flag: Autoturismul figurează în gestiune, dar nu există document justificativ privind utilizarea lui.

4. Nicio persoană din firmă nu este desemnată oficial ca utilizator.

Red flag: Foaia de parcurs lipsește sau este completată cu nume care nu apar în statele de plată ori în REGES-ONLINE.

Concluzie posibilă: Autoturismul este folosit de o persoană fizică externă.

5. Autoturismul apare în active, dar fără venituri din utilizare (închiriere, transport etc.).

Firma nu îl închiriază, nu îl folosește pentru transport și nu facturează alte servicii în legătură cu acesta.

Red flag: Activul imobilizat fiind neproductiv, cheltuielile asociate pot deveni nedeductibile.

6. Deducerea TVA parțială (50%) la achiziție pentru a nu fi necesară justificarea privind utilizarea exclusivă în scop economic

Contul implicat: 4426 „TVA deductibilă”

Red flag: TVA deductibilă 50%

7. Costuri fără justificare apărute în afara județului/sediului firmei

Sunt înregistrate cheltuieli cu combustibilul/reparațiile în altă localitate decât cea în care firma își are sediul sau activitatea.

Red flag indirect: Autoturismul nu este folosit în perimetrul normal al activității.

Tabelul 8. Aspectele care trebuie verificate în practică

Verificare	Unde trebuie verificat	Ce este semnalat
Registrul mijloacelor fixe	Fișa mijlocului fix (contul 2133)	Când a fost achiziționat autoturismul
Cheltuielile asociate	Conturile 6022, 611, 624	Constanța, localizarea, lipsa justificării
TVA dedusă	Jurnalul de cumpărări (contul 4426)	Dacă TVA este dedusă integral
Foaia de parcurs	Intern (în documentele auxiliare)	Cine și unde folosește autoturismul
Relația cu utilizatorul	Contractele, REGES-ONLINE	Dacă utilizatorul este din firmă sau extern
Dosarul fiscal	Documentele justificative	Dacă există contract de folosință

Exemplu: Laptop achiziționat prin firmă, dar folosit în scop personal

1. Laptopul nu este asociat cu niciun angajat și cu nicio poziție din firmă.

Red flag: Nu există atribuirea acestuia (prin proces-verbal) către un angajat, administrator sau colaborator.
Implicație: Este suspectată utilizarea sa în scop personal dacă nu este justificat pe baza organigramei.

2. Lipsa contractului de utilizare/procesului-verbal de predare-primire

Red flag: Nu există un document semnat care să ateste persoana căreia i s-a dat în folosință.

Dacă nu există trasabilitate poate fi considerat un bun disponibil pentru oricine, deci este suspect.

3. Laptopul nu este folosit pentru activitățile specifice obiectului de activitate.

De exemplu, firma este de construcții, dar este achiziționat un MacBook Pro high-end fără justificare clară.

Red flag: Achiziția este în neconcordanță cu profilul firmei.

4. Lipsa utilizării în scopuri contabile/administrative/tehnice

Se verifică dacă persoana care a primit laptopul emite facturi, gestionează clienți și/sau are un rol în operațiunile firmei.

Red flag: Necorelarea dintre activitatea derulată și necesarul de echipament de natura IT.

5. Laptopul apare în contabilitate, dar nu este în rețeaua IT a firmei.

În cazul în care există rețea internă, se verifică dacă laptopul este conectat la servere, softuri, VPN-uri, e-mailul profesional și/sau dacă are conturi asociate cu firma.

Red flag: Laptop izolat ce poate fi în folosință exclusiv personală.

6. Laptopul este un model destinat pentru gaming, multimedia, fără scop profesional

De exemplu, s-a achiziționat un model de laptop cu caracteristici de gaming pentru o firmă de contabilitate.

Red flag: Achiziție cu specificații excesive pentru nevoile activității curente

7. Laptopul este folosit de rude/terți în afara firmei

Se verifică pe baza postărilor în social media, a suportului IT sau a lipsei legăturilor contractuale.

Red flag: Este folosit de către persoane neangajate, deci poate reprezenta un avantaj în natură sau o deturnare.

Tabelul 9. Cum demonstrăm că laptopul este folosit în scopul afacerii

Dovadă	Exemplu
Procesul-verbal de predare-primire	Laptop cu număr de serie XYZ predat către Ion Popescu, angajat la departamentul de marketing
E-mailul de serviciu/contul de Office 365	Configurat cu @firma.ro
Utilizarea aplicațiilor firmei	Soft ERP, CRM, de contabilitate
Lucrul la distanță/jurnalele privind conexiunea VPN	Este conectat la rețeaua companiei
Atribuirea în fișa postului	„Laptopul companiei este utilizat pentru ...”
Activitatea dovedită	Documentele, fișierele, rapoartele generate de acel utilizator

Exemplu: Achiziția fictivă de bunuri

1. Lipsa documentelor privind recepția bunului

Nu există proces-verbal de recepție, aviz de însoțire a mărfii sau contract de vânzare-cumpărare detaliat. Orice bun care intră în firmă trebuie să aibă trasabilitate fizică.

2. Lipsa urmelor fizice ale bunului în firmă

Bunul nu se regăsește în inventarul fizic, nu apare în registrele privind gestiunea, nu există dovezi de utilizare sau amprente de natura IT. Practic, acesta nu este utilizat de nicio persoană din firmă.

Red flag: În contabilitate există semne privind un bun fictiv, însă din punct de vedere fizic acesta lipsește.

3. Furnizorul nu are capacitatea reală de a livra bunul.

Este vorba despre o firmă înființată recent, fără stocuri sau istoric, fără angajați, sediu, infrastructură ori cu obiect de activitate diferit de bunul vândut (de exemplu, o societate de consultanță vinde utilaje agricole).

Red flag: Furnizor necredibil

4. Factura nu este însoțită de dovada transportului

Lipsește documentele precum CMR (pentru transportul internațional), AWB (pentru curierat), avizul de expediție și/sau semnăturile de primire.

Fără dovezi privind livrarea fizică, bunul nu poate fi considerat intrat legal.

5. Plata este simulată sau inexistentă.

Plata apare ca fiind realizată în numerar, fără a fi regăsită în registrul de casă, sau prin transfer bancar între conturi conectate ori prin compensarea cu creanțe suspecte.

Red flag: Lipsa fluxului financiar real poate reprezenta un indiciu privind o tranzacție fictivă.

6. Bunul nu este utilizat și nu produce valoare economică.

Bunul nu este folosit în activitate, nu este închiriat, amortizat sau revândut ori nu generează cheltuieli sau venituri asociate.

Red flag: Bun inexistent din punct de vedere economic, deși apare în contabilitate

7. Deducerea integrală a TVA fără justificare privind utilizarea economică

TVA a fost dedusă, dar bunul nu este identificabil, nu se regăsește în activitatea societății sau nu există dovezi ale utilizării lui în scop economic.

Red flag fiscal: Risc de ajustare a TVA și de penalizare

8. Achiziția are o valoare rotundă și nejustificată.

De exemplu, costul de achiziție este de 10.000 lei plus TVA, fără negociere, fără detalii tehnice precum caracteristicile, seria, modelul etc.

Red flag: Prețul este rotund, generic, fiind posibil ca factura să fie „fabricată”.

9. Aceeași firmă furnizoare apare în mai multe tranzacții fictive identificate de ANAF.

Se verifică dacă furnizorul este pe listele firmelor cu risc fiscal (ANAF, SPV, SICAP): inactiv, în rețele de fraudă sau sub controlul ANAF pentru fraudă privind TVA.

În continuare prezentăm centralizarea situațiilor posibile și ce trebuie verificat în astfel de cazuri.

Tabelul 10. Centralizarea situațiilor posibile

Situație	Red flag
Factură pentru un laptop pe care niciun angajat nu îl folosește	Nu există dovada utilizării.
Factură pentru un utilaj fără să existe niciun contract de transport/recepție	Lipsește trasabilitatea fizică.
Autoturism achiziționat care nu apare în registrul mijloacelor fixe sau în parcul auto	Este inexistent în gestiune.

Sursa: Proiecție proprie

Tabelul 11. Aspectele care trebuie verificate pentru identificarea fraudei

Unde trebuie verificat	Ce trebuie verificat
Jurnalul de cumpărări	Factura suspectă
Registrul mijloacelor fixe	Dacă bunul apare acolo
Fișa de inventar	Dacă bunul există fizic în firmă
Extrasul bancar	Dacă produsul a fost achitat cu adevărat
Dosarul de achiziție	Dacă există contract, recepție, aviz
Formularul 394 „Declarație informativă privind livrările/prestările și achizițiile efectuate pe teritoriul național de persoanele înregistrate în scopuri de TVA”	Dacă furnizorul este valid și este recunoscut

Sursa: Proiecție proprie

În etapa de detectare, atenția se îndreaptă spre **sistemele de control intern concrete, precum și spre mecanismele contabile sau procedurale clare** care pot semnală fraudă cu achiziții personale. În acest sens, pot fi luate măsuri precum cele din tabelul de mai jos.

Tabelul 12. Măsuri pentru identificarea fraudei

Măsură	Detalii
Verificarea independentă a furnizorilor	
Introducerea controlului pentru clasa 3 „Conturi de stocuri și producție în curs de execuție”/contul 542 „Avansuri de trezorerie” prin aprobarea dublă	Achizițiile necesită semnătura atât a managerului sau a gestionarului (dacă există o gestiune organizată), cât și a unui responsabil financiar.
Interzicerea deconturilor fără documente semnate	Interzicerea deconturilor personale indirecte — factura trebuie să fie înregistrată pe firmă
Livrarea doar la sediu	
Implementarea unui sistem de tip ERP care asigură alertarea automată/blocarea în cazul furnizorilor noi neverificați, facturilor frecvente de la aceleași surse, valorilor mari etc.	De exemplu, SAP sau Charisma asigură alertarea automată în cazul furnizorilor nevalidați.
Reconcilierea lunară între contabilitate și inventarul fizic	Diferențele semnaleză achizițiile care nu sunt reflectate în stocuri.
O politică privind achizițiile clară: fiecare achiziție mai mare de 500 lei trebuie să aibă o comandă prealabilă aprobată	
Verificarea încrucișată între departamente	Separarea sarcinilor în contabilitate, achiziții, auditul intern astfel încât să nu fie controlat întregul proces de către o singură persoană/un singur departament

Sursa: Proiecție proprie

Cum poate fi implementat acest sistem în practică?

Implementarea poate fi realizată prin măsuri precum:

1. Politici stricte privind achizițiile și deconturile de cheltuieli: Orice achiziție trebuie aprobată în prealabil și justificată.

2. Verificarea încrucișată: Departamentele de contabilitate, achiziții și audit intern trebuie să fie entități separate.

3. Implementarea unui sistem de tip ERP cu alerte automate pentru valorile mari, furnizorii noi sau achizițiile repetitive. De exemplu:

- alarme pentru comenzile fără aprobare care să ducă la blocarea plății;
- alertă pentru livrările în afara adresei firmei;
- corelarea automată factură–comandă–NIR.

4. Training pentru angajați privind fraudele interne și etica profesională.

5. Verificări periodice inopinate ale facturilor și documentelor justificative, eșantionarea lunară a conturilor de stocuri și avansuri spre decontare, de operațiuni în curs de clarificare, precum și verificarea tematică a furnizorilor noi și a deconturilor de cheltuieli

De asemenea, pot fi realizate rapoarte precum lista lunară a tranzacțiilor suspecte sau clasamentul primilor 10 angajați după valoarea deconturilor.

Un exemplu de **flux procedural privind controlul intern** este prezentat în continuare.

Tabelul 13. Fluxul procedural privind controlul intern

Etape	Responsabili	Activitate	Red flag	Documente/Sisteme
1. Inițierea cererii de achiziție	Angajatul solicitant	Completează cererea de achiziție pentru produs.	Lipsa justificării clare	Formularul de cerere; ERP (modulul de achiziții)
2. Aprobarea cererii	Managerul direct plus controlul financiar	Verifică necesitatea achiziției, bugetul, scopul.	Aprobarea informală sau retroactivă	Cererea aprobată, bugetul intern
3. Emiterea comenzii ferme	Departamentul de achiziții	Emite comanda către furnizorul aprobat.	Furnizor nevalidat în ERP	Comanda semnată, ERP
4. Recepția mărfii/serviciului	Recepționarul/ Administrația	Confirmă primirea bunului la sediul companiei.	Livrarea la domiciliul angajatului	Avizul de însoțire a mărfii, procesul-verbal de recepție
5. Primirea și verificarea facturii	Departamentul de contabilitate	Verifică dacă factura este conformă cu comanda.	Neconcordanțele dintre comandă și factură	Factura, NIR-ul, ERP
6. Înregistrarea contabilă	Contabilul-șef/ Departamentul financiar	Înregistrează bunul în conturile contabile relevante.	Facturile înregistrate în conturi necorespunzătoare (de exemplu, 303 în loc de 602)	ERP, jurnalul de achiziții
7. Decontarea/Plata	Trezoreria/Finanțele	Achită factura după verificările finale.	Plățile urgente fără toate aprobările	Ordinul de plată, extrasele bancare
8. Auditul intern periodic	Auditul intern/ Controlul financiar	Verifică aleatoriu achizițiile și stocurile.	Lipsa documentelor justificative	Raportul de audit, registrele contabile

Sursa: Proiecție proprie

Trebuie respectate o serie de **principii generale privind controlul intern**, respectiv:

- **separarea sarcinilor:** nicio persoană nu trebuie să inițieze, să aprobe și să contabilizeze aceeași achiziție;
- **trasabilitatea completă:** este necesar ca fiecare document să aibă corespondență într-un alt sistem sau registru;

- **autorizarea formală:** toate deconturile trebuie însoțite de semnături multiple și verificări automate;
- **verificarea fizică:** bunurile achiziționate trebuie să fie vizibile, existente în gestiune și utilizate în scopul declarat.

➔ Concluzii

Articolul de față evidențiază faptul că identificarea timpurie a semnalelor de avertizare reprezintă un pilon fundamental al contabilității criminalistice. Aceste *red flags* funcționează asemenea amprentelor unei fraude, dezvăluind anomalii contabile, tranzacții nejustificate, comportamente suspecte sau inconsecvențe în documente, care pot indica existența unor infracțiuni de natură economico-financiară.

Rolul lor este dublu: pe de o parte, facilitează detectarea rapidă a potențialelor fraude, iar pe de altă parte, permit adaptarea investigației în funcție de tipul schemei frauduloase și de particularitățile contextului. Integrarea acestor indicii într-un sistem de control intern coerent, susținut de proceduri clare, verificări încrucișate și mecanisme automate de alertare, amplifică eficiența procesului de investigare.

În plus, corelarea *red flags* cu indicatorii contabili, analiza documentelor justificative, evaluarea fluxurilor de numerar și monitorizarea relațiilor cu furnizorii, combinate cu respectarea cadrului legislativ, consolidează validitatea probatorie a investigațiilor. Astfel, semnalele de avertizare devin nu doar un instrument de detecție a eventualelor fraude, ci și un mijloc strategic de protejare a integrității financiare a organizațiilor.

Trebuie precizat că identificarea unui *red flag* nu înseamnă neapărat că există o fraudă. Expertul contabil criminalist trebuie să se concentreze pe fapte și pe confirmarea sau infirmarea existenței unei fraude. Observarea semnalelor de avertizare reprezintă un element-cheie în ceea ce privește succesul procesului de detectare și prevenire a fraudelor. Aceste semnale de avertizare stau la baza elaborării unor metode și proceduri eficiente pentru identificarea neregulilor, care, la rândul lor, conduc în mod firesc la implementarea unor controale anti-fraudă solide. De multe ori, un control destinat detectării bine proiectat poate îndeplini simultan și rolul unui control preventiv eficient.

Bibliografie

1. Abdullahi, R., Mansor, N. (2015), *Forensic Accounting and Fraud Risk Factors: The Influence of Fraud Diamond Theory*, European Journal of Business and Management, vol. 7, nr. 28, pp. 57–63, <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:167514357>.
2. Ahmad, S. (2016), *Fraud Triangle and Red Flags in the Context of Fraud Auditing and Forensic Accounting*, PIPFA Journal, pp. 11–13, <https://pipfa.org.pk/Downloads/Index-of-Article/2016-11.pdf>.
3. Bobițan, N., Dumitrescu, D. (2024), *Contabilitatea criminalistică: apariția și evoluția unei profesii*, CECCAR Business Review, nr. 3, pp. 16–24, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2024.03.02>.
4. Kassem, R., Hegazy, M.A. (2010), *Fraudulent Financial Reporting: Do Red Flags Really Help?*, International Journal of Academic Research: Economics and Engineering, vol. 4, pp. 69–79, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2011332.
5. Korauš, A., Kelemen, P., Backa, S., Polák, J. (2019), *Fraud Red Flags and the Procedure of Implementation of Forensic Audit*, Journal of Global Science, pp. 1–7, <https://jogsc.com/pdf/2019/1/fraud.pdf>.
6. Kranacher, M.–J., Riley, R. (2023), *Contabilitate criminalistică și examinarea fraudelor*, ediția a II-a, traducere, Editura CECCAR, București.
7. CECCAR (2022), *Contabilitatea criminalistică, soluția pentru securitatea economică a organizației*, CECCAR Business Magazine, nr. 38, <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/contabilitatea-criminalistica-solutia-pentru-securitatea-economica-a-organizatiei-a10184/>.